

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursurilor declarate de către Svetlana Lozovanu și de către Nadejda Lozovanu, reprezentată de avocatul Viorel Chetrușcă,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Nadejda Lozovanu împotriva Svetlanei Lozovanu cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 01 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

*(Dosarul nr. 2ra-614/23
nr. PIGD 2-20040142-01-2ra-26042023)*

Recursurile nu se încadrează în temeiul prevăzut la art. 432, alin. (2), lit. a), b) și c) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023), or instanța de apel a aplicat și interpretat corect legea care urma să fie aplicată.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru, jud. S. Vasilache
Curtea de Apel Chișinău, jud. V. Cotorobai, I. Cotruță, I. Țurcan

04 decembrie 2024

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților chestiunea cu privire la admisibilitatea recursurilor declarate de către Svetlana Lozovanu și de către Nadejda Lozovanu, reprezentată de avocatul Viorel Chetrușcă,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Ion Malanciuc,

Diana Stănilă, *judcători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 25 martie 2020 Nadejda Lozovanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Svetlanei Lozovanu, prin care a solicitat încasarea sumei de 20 000 euro convertită în lei potrivit cursului oficial de schimb valutar la data achitării datoriei și a cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea acțiunii Nadejda Lozovanu a relatat că potrivit recipisei din 10 octombrie 2012 se confirmă că la 20 august 2012 a împrumutat Svetlanei Lozovanu suma de 10 000 euro, ultima obligându-se să restituie împrumutul, însă nu au stabilit un termen limită de rambursare, deoarece relațiile dintre acestea erau bune.

3. Potrivit altei recipise tot din 10 octombrie 2012 Svetlana Lozovanu a mai împrumutat de la Nadejda Lozovanu încă o sumă de 10 000 euro, nefiind stabilit nici în acest caz un termen limită de rambursare a sumei, din aceleași motive și anume de încredere și respect reciproc.

4. Reclamanta a susținut că recent relațiile dintre aceasta și Svetlana Lozovanu au suferit o schimbare tristă. Reclamanta s-a văzut în drept să pretindă de la Svetlana Lozovanu restituirea împrumuturilor, motiv pentru care prin somația din 23 martie 2020 a stabilit pârâtei un termen limită de 7 zile pentru achitarea datoriei.

5. Deoarece, sumele împrumutate nu au fost restituite, Nadejda Lozovanu s-a adresat cu prezenta acțiune până la expirarea termenului de 7 zile, ori pârâta Svetlana Lozovanu, pentru a evita onorarea obligațiilor sale pecuniare, a întreprins măsuri de înstrăinare a proprietăților sale.

6. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 06 iulie 2021 s-a admis integral cererea de chemare în judecată depusă de către Nadejda Lozovanu, s-a încasat de la Svetlana Lozovanu în beneficiul Nadejdei Lozovanu datoria în mărime de 20 000 euro în lei conform cursului valutar stabilit de BNM la data executării hotărârii și a cheltuielilor de judecată în mărime de 11 742 lei suportate cu titlu de taxă de stat la depunerea acțiunii. (f.d.108,113-116, vol. I)

7. Instanța de fond, în temeiul art. 774, alin. (1), art. 858, alin. (1), art. 867, art. 871, art. 861 din Codul civil (în vigoare la momentul întocmirii actelor juridice) raportate la circumstanțele de fapt a cauzei, a concluzionat că cererea de chemare în judecată este întemeiată, ori Svetlana Lozovanu nu a

executat obligațiile asumate prin recipisele întocmite la 10 octombrie 2012, care confirmă transmiterea sumelor între părți.

8. Svetlana Lozovanu prin referința depusă a invocat nulitatea actelor nominalizate din motivul lipsei cauzei actului juridic și anume faptul că aceasta nu a beneficiat de prestațiile indicate în recipise, corelativ nu ar fi existat obligația restituirii acesteia.

9. Instanța de fond pornind de la argumentele Svetlanei Lozovanu raportate la prevederile art. 207 din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019) a respins acest argument, menționând că nu este probat faptul că respectivele recipise nu ar avea o cauză și ar fi în contradicție cu normele legale.

10. Hotărârea instanței de fond a fost contestată cu apel, în termen, de către Svetlana Lozovanu, reprezentat de avocatul Dina Potereanu. (f.d. 111, vol.I)

11. Curtea de Apel Chișinău prin decizia din data de 01 noiembrie 2022 a admis apelul declarat de către Svetlana Lozovanu, reprezentată de avocatul Dina Potereanu. A casat hotărârea din data de 06 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și a pronunțat o nouă hotărâre prin care a admis parțial pretențiile Nadejdei Lozovanu, a încasat de la Svetlana Lozovanu în beneficiul Nadejdei Lozovanu datoria în mărime de 10 000 euro exprimați în lei la data executării hotărârii și taxa de stat proporțional pretențiilor admise în mărime de 575 lei. (f.d.195,196-205, vol. I)

12. Instanța de apel a reținut că din conținutul acțiunilor concludente ale părților și natura juridică a pretinsului raport litigios, acesta își găsește aplicare în prezenta speță, or, categoria de cauze reglementată de art.867 alin.(1) din Codul civil coroborată cu art.700 alin.(1) din Codul civil, identifică suficient o declarație scrisă de recunoaștere a unei obligații.

13. Prin urmare, semnarea de către Svetlana Lozovanu a înscrisului olograf din 10 octombrie 2012, prin care recunoaște datoria din data de 20 august 2012 în sumă de 10 000 euro și se obligă să o restituie, denotă exteriorizarea de către aceasta a voinței și al consimțământului de acceptare a acestuia, accept ce nu poate fi interpretat în detrimentul Nadejdei Lozovanu, în condițiile în care, acesta nu a impus semnarea recipisei de către Svetlana Lozovanu, consimțământul acesteia fiind indubitabil la data semnării înscrisului olograf. (f.d.5)

14. Respectiv, instanța de apel a considerat a fi necesară încasarea de la Svetlana Lozovanu a sumei de 10 000 de euro cu titlu de împrumut, ori la caz, la 10 octombrie 2012 a fost întocmit și semnat un înscris olograf (recipisa), care urmează a fi privit ca un contract de împrumut, care dă naștere la obligații reciproce pentru ambele părți.

15. Argumentul Svetlanei Lozovanu precum că în realitate nu a primit de la Nadejda Lozovanu nici o sumă de bani a fost respins de către instanța de apel, deoarece pe de o parte a semnat această recipisă, iar pe de altă parte, deși nu a fost de acord cu acest înscris olograf, nu a solicitat anularea acesteia în

modul prevăzut de lege. Instanța de apel a subliniat că potrivit legii până la anularea recipisei se instituie prezumția legalității și veridicității acesteia.

16. Cu referire la solicitarea Nadejdei Lozovanu privind încasarea pretinsei datorii în sumă de 10 000 euro în temeiul celui de-al doilea înscris olograf (f.d.6), care se pretinde a fi perfectat în aceeași zi, la 10 octombrie 2012, instanța de apel a reținut prevederile art.207 alin.(1) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), menționând că pentru a fi valabilă, cauza actului juridic civil trebuie să îndeplinească următoarele condiții: să existe, să fie reală, să fie licită și morală. Inexistența cauzei ține de scopul imediat al actului.

17. Instanța de apel a constatat că cel de-al doilea înscris olograf nu este finisat, propoziția începută nu are o finalitate, ceea ce denotă pe de o parte că remiterea sumei în realitate nu a avut loc, iar pe de altă parte manifestarea de voință a Svetlanei Lozovanu nu a fost în final îndreptată spre intenția de a produce efecte juridice.

18. Împotriva deciziei instanței de apel au declarat recursuri, atât Svetlana Lozovanu cât și Nadejda Lozovanu. (f.d.2-9,11-16, vol.II)

19. Prin recursul înaintat Svetlana Lozovanu a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel în partea admiterii cererii de chemare în judecată și în această parte a emite o nouă hotărâre privind respingerea pretenției și încasarea cheltuielilor de judecată, motivând faptul că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și anume prevederile art. 217 din Codul civil, fapt ce a dus la emiterea unei soluții contrare legislației în vigoare.

20. Recurenta a susținut că ambele recipise din 10 octombrie 2012 nu pot produce efecte juridice și sunt lovite de nulitate absolută, deoarece sunt lipsite de cauză și anume obligația Svetlanei Lozovanu de a restitui o sumă de bani care nu a fost primită.

21. Svetlana Lozovanu consideră ca fiind neîntemeiat argumentul instanței de apel, precum că primul înscris olograf constituie temei pentru încasarea datoriei din motiv că aceasta nu a solicitat anularea acestui înscris în modul prevăzut de lege, deoarece în temeiul art. 217 din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019) instanța de judecată din oficiu poate invoca nulitatea absolută a actului juridic, fără a fi necesară depunerea unei acțiuni în acest sens.

22. Finalmente recurenta a susținut că ambele înscrisuri din data de 10 octombrie 2012 nu pot produce efecte juridice și sunt lovite de nulitate absolută, deoarece sunt lipsite de cauză și anume obligația acesteia de a restitui o sumă de bani, care nu a fost primită.

23. Nadejda Lozovanu, reprezentată de avocatul Viorel Chetrușcă, prin recursul înaintat a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu restabilirea efectelor hotărârii instanței de fond și repartizarea corespunzător a cheltuielilor de judecată. (f.d. 11-16, vol.II)

24. În motivarea recursului Nadejda Lozovanu, reprezentată de avocatul Viorel Chetrușcă, a menționat că instanța de apel a evidențiat faptul că pentru

valabilitatea unui contract, prin care se recunoaște existența unei obligații este necesară o declarație scrisă de recunoaștere, însă a ajuns la o concluzie contradictorie referitor la valabilitatea cel de al doilea înscris, aplicând/interpretând ilegal legislația de referință.

25. Recurenta a indicat că dacă textul recipisei este scris clar și autentic, dar nu este finalizat ca text, nu exclude cele scrise anterior, ori nici o lege nu prevede lipsa în acest caz a unei cauze legale și nu justifică interpretarea contractului sau constatarea faptului că banii nu au fost transmiși, aspect neglijat de către instanța de apel,

26. Instanța de apel nu a indicat care anume condiții nu au fost îndeplinite dacă potrivit art. 207 alin.(1) din Codul civil cauza actului juridic civil trebuie să îndeplinească următoarele condiții: să existe, să fie reală, să fie licită și morală. La fel instanța de apel nu a indicat proba pertinentă și relevantă, dar a apreciat ca fiind credibile argumentele Svetlanei Lozovanu și a constatat caracterul formal al celui de al doilea înscris.

27. Nadejda Lozovanu a susținut că, la caz, forma scrisă a celui de al doilea înscris a fost respectată. Deci, dacă forma scrisă este respectată actul juridic este valabil, chiar dacă autorul neagă recepționarea banilor, adevărul fiind dedus clar din conținutul recipisei, interpretarea căreia legal nici nu se cere.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

28. Art. 434, alin. (1) din Codul de procedură civilă prevede următoarele:
„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.”

29. Art. XI, alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) stipulează că:

„Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursurilor”.

30. Art. 433, lit. a) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023) relevă că:

„Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin. (2), (3) și (4).”

31. Art. 432, alin. (1) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023) reglementează că:

„Părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.”

32. Art. 432, alin. (2), lit. a), b) și c) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023) prevede că:

„Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.”

33. Art. 432, alin. (3) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023) statuează că:

„Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care: a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei; b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată; c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului; d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces; e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată; f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.”

34. Art. 432, alin. (4) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023) stabilește că:

„Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

35. Cu referire la termenul de declarare a recursului, prevăzut la art. 434, alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs reține că recurenții au respectat acest termen, or decizia instanței de apel a fost adoptată la 01 noiembrie 2022, expediată Svetlanei Lozovanu și avocatului Viorel Chetrușcă, care apără interesele Nadejdei Lozovanu, prin intermediul poștei electronice, la 02 februarie 2023. (f.d. 206, vol. I)

Svetlana Lozovanu a depus recurs la 30 martie 2023, iar Nadejda Lozovanu, prin intermediul avocatului Viorel Chetrușcă la 31 martie 2023

36. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că, prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

37. Astfel, că procedura admisibilității recursurilor va consta în verificarea existenței unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433 din Codul de procedură civilă, în vigoare la momentul depunerii recursului, la caz, 30-31 martie 2023.

38. Din analiza recursurilor declarate rezultă că Svetlana Lozovanu a invocat temei de admisibilitate prevederile art. 432 alin.(2), lit. a) din Codul de procedură civilă, iar Nadejda Lozovanu prevederile art. 432 alin.(1), alin.(2), lit. a), lit. b), lit. c), alin.(4) din Codul de procedură civilă.

39. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Svetlana Lozovanu nu se încadrează în temeiul prevăzut

la art. 432 alin.(2), lit. a) din Codul de procedură civilă. Recurenta, invocând aceste prevederi a menționat că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și anume faptul că din oficiu nu a invocat nulitatea absolută a recipiselor.

40. Instanța de recurs, reținând că recurenta drept temei de admisibilitate a recursului specificat faptul că instanța de apel din oficiu nu a invocat nulitatea absolută, a stabilit că instanța de apel, analizând minuțios actele juridice respective, prin prisma art. 217 coroborat cu art. 207, alin.(1) din Codul civil a concluzionat că doar al doilea înscris/recipisă este lipsit de cauză, deci nu produce efecte juridice. Deci, instanța a examinat cauza inclusiv sub aspectul valabilității recipiselor, iar după ce a constatat valabilitatea uneia dintre acestea, a dispus încasarea sumei de 10.000 euro.

41. Totodată, analizând temeiurile de admisibilitate a recursului, invocate de Nadejda Lozovanu și anume prevederile art. 432 alin.(1), alin.(2), lit. a), lit. b), lit. c), alin.(4) din Codul de procedură civilă, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că nici acesta nu se încadrează în temeiurile de admisibilitate, ori nu a stabilit că normele aplicate suscită îndoieli la aplicare sau instanța de apel, aplicând normele respective, ar fi extins norma juridică dincolo de ipotezele la care se aplică sau invers.

42. Totodată, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, verificând din oficiu, existența circumstanțelor expuse în art. 432, alin. (3) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023), nu a stabilit încălcarea de către instanța de apel a acestor circumstanțe.

43. În acest context, completul de judecată reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

44. Totodată, potrivit jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri.

45. În speță, completul de judecată menționează că recursurile în cauză conțin obiecții de fapt și de drept, care deja au fost studiate și verificate de către instanța de apel, primind o apreciere corespunzătoare.

46. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurenților la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

47. Drept urmare, completul de judecată reține că argumentele invocate de către Svetlana Lozovanu și de către Nadejda Lozovanu, reprezentată de avocatul Viorel Chetrușcă, nu pot constitui temei de admisibilitate a recursurilor, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normei de drept material sau a normei de drept procesual, și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurată.

48. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 431, alin. (1), (2), art. 433, lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii

recursurilor, art.440, alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Consideră inadmisibile recursurile declarate de către Svetlana Lozovanu și de către Nadejda Lozovanu, reprezentată de avocatul Viorel Chetrușcă, împotriva deciziei din data 01 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă